

N:o 87.

Ank. till Riksd. kansli den 10 maj 1902, kl. 11 f. m.

Utlåtande, angående beräkningen af statsverkets ordinarie inkomster.

(I. A.)

Efter det statsutskottet till behandling förehaft Kongl. Maj:ts proposition angående statsverkets tillstånd och behof i hvad densamma afser beräkningen af statsverkets *ordinarie inkomster*, får utskottet nu jemlikt § 53 regeringsformen och § 39 riksdagsordningen uppgifva och föreslå de belopp, hvartill dessa inkomster under nästkommande statsregleringsperiod för närvarande anses kunna upptagas.

Med hänvisande till den utredning beträffande beräkningen af hvarje särskild inkomsttitel, som i statskontorets vid statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 11 sistlidne januari fogade berättelse af den 10 december 1901 om statsverkets tillstånd och behof finnes i fråga om statsverkets inkomster under det nästföregående året samt deras beräkning vid nu föreliggande statsreglering meddelad, får utskottet här nedan omförmäla de inkomsttitlar, öfver hvilka särskildt yttrande ansetts böra afgifvas.

Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet. Enligt 1885 års Riksdags beslut och kongl. kungörelsen den 23 december 1885 hade, enligt hvad i statskontorets förenämnda berättelse meddelas, statsverket från och med år 1886 öfvertagit den effektiva rusthåll vid infanteriet åliggande skyldighet att anskaffa och underhålla beklädnads-, bevärnings- och remtygspersedlar, under vilkor att till staten med eganderätt samtidigt öfverlemnades af rusthållarne anskaffade motsvarande persedlar till det antal och i det skick, som för godkännande vid generalmönstring

erfordrades, och att rusthållarne för besvärets upphörande erlade en årlig ersättning af 20 kronor af hvarje rusthållsnummer att af Kongl. Maj:t för persedlarnes anskaffande och underhåll användas. Ifrågavarande afgifter redovisades till en början hos arméförvaltningen under det å riksstatens fjerde hufvudtitel då uppförda reservationsanslag »till anskaffande och underhåll af beklädnads-, bevärnings-, remtygs- samt häst- och sadelmunderingspersedlar vid det berustade kavalleriet och det berustade infanteriet». Till följd af viss vid 1888 års riksdag gjord förändring med berörda reservationsanslag samt för åstadkommande af förenkling i redovisningen hade från och med år 1890 dessa »afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet» upptagits bland statsverkets inkomster, hvilken inkomstitel uppförts med ett efter de effektiva rusthållens dåvarande antal, 2,545, beräknadt belopp af 51,000 kronor. De effektiva rusthållens antal vid det afsutna kavalleriet, som enligt räkenskaperna för år 1899 utgjorde 2,437 och år 1900 nedgått till 2,421, uppginge nästlidet år, enligt de af Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länen till statskontoret insända uträkningar å lindring i rustningsbesväret, till 2,403. Med hänsyn till den oafbrutna minskningen i denna inkomstitel, i årligt medeltal under åren 1895—1899 utgörande 436 kronor, samt den till följd af genomförandet af den nya härordningen förestående vakanssättningen hade vid 1901 års riksdag denna inkomstitel beräknats komma att år 1902 nedgå till 42,000 kronor. Då den påskyndade vakanssättning, som i och för den nya härordningen vore afsedd att ega rum, kunde antagas komma att ytterligare minska antalet af ifrågavarande effektiva rusthåll, hade statskontoret ansett nu förevarande statsinkomst för berörda år icke kunna beräknas till högre belopp än 38,000 kronor.

I öfverensstämmelse härmed har denna inkomstitel af Kongl. Maj:t beräknats till sistnämnda belopp; och har utskottet icke haft något att häremot erinra.

Tillfälliga rotevakansafgifter. Enligt hvad statskontoret i sin ofvannämnda berättelse erinrat, skall enligt § 1 i lagen den 2 december 1892 angående lindring i rustnings- och roteringsbesvären i dessa besvär på sätt och under iakttagande af de särskilda bestämmelser och undantag, som i lagen omförmäldes, lindring ega rum, att under år 1903 utgå med nittio procent af dessa besvärs uppskattade värde samt från och med år 1904 med hela beloppet af samma värde; varande dels i lagens § 2 stadgadt, att vid uppskattningen af rustnings- och roteringsbesvären prestationerna för hvarje rusthåll och rote skulle, vid båtsmanshållet kompani-vis samt för tiden intill år 1900 vid rust- och rotehållet i öfrigt regements- och kårvis, bestämmas till de i samma paragraf nämnda värden, samt dels

i § 3 föreskrifvet, att år 1899 och derefter hvar tionde år, hvarje gång för de närmast följande åren, rustnings- och roteringsbesvärens värde skulle för det i § 1 angifna ändamål af Kongl. Maj:t bestämmas efter viss föregående utredning.

Tillfälliga rotevakansafgifter inflöte:

af rusthåll och rotar för uraktlåten rekrytering;

af de vid 1878 års början till statsverket tillsvidare indragna afgifterna af åtskilliga till underofficerares aflöning förut anslagna vakanta rusthåll och rotar;

af rusthåll och rotar vid infanteriet, som jemlikt 1892 års urtima Riksdags beslut samt kongl. brefven den 2 december 1892, den 28 september 1893, den 5 oktober 1894, den 15 november 1895 och den 15 april 1898 blifvit vakanssatta för infanteriets omorganisation;

af rusthåll vid skånska husar- och dragonregementena, hvilka i mån af ryttarnes afgang, jemlikt samma Riksdags beslut och kongl. brefvet den 30 maj 1893, blifvit satta på vakans för regementenas ombildning till värfvade;

af dubbelrotar vid Jemtlands hästjakarekår, hvilka jemlikt nämnda Riksdags beslut blifvit vakanssatta för kårens ombildning till värfvadt regemente.

Belöpande afgifter för sådana rusthåll och rotar vid båtsmanshållet, som jemlikt kongl. kungörelsen den 13 juli 1887 angående båtsmanshållets sättande på vakans inflöte, skulle redovisas under titel »båtsmansvakansavgift»; dock hade, på sätt statskontoret i föregående berättelser angående statsverkets inkomster meddelat, afgifterna för de år, hvarunder vakanssättningen medgifvits, i räkenskaperna upptagits under förevarande inkomsttitel.

Sedan Kongl. Maj:t med Riksdagen under den 14 juni 1901 beslutit, att från och med år 1902 den rust- och rotehållare vid de indelta truppförbanden åliggande skyldighet att hålla karl och häst skulle i mån af nuvarande manskaps och hästares afgang upphöra, komme någon afgift för uraktlåten rekrytering icke vidare att till statsverket inflyta.

Beträffande de vid 1878 års löneroglering till statsverket indragna rusthåll och rotar, för hvilka vakansafgifter antagits år 1902 inflyta med omkring 10,600 kronor, komme någon förändring icke att inträda år 1903, då lindring å samma afgifter jemväl sistnämnda år skulle beräknas med nittio procent.

Hvad derefter anginge vakansafgifter, indragna till statsverket för indelta infanteriets omorganisation, vakansafgifter för skånska husar- och dragonregementenas ombildning till värfvade regementen samt för dubbel-

rotar vid Jemtlands hästjägarekår, indragna för kårens ombildning till värfvadt regemente, erinrar statskontoret om de förändrade förhållanden, som komme att inträda till följd af Riksdagens år 1901 fattade beslut om ny härordning m. m. samt Kongl. Maj:ts här ofvan åberopade beslut den 14 juni 1901. Uti ett den 14 sistlidne oktober afgifvet utlåtande hade arméförvaltningen, kammarkollegium och statskontoret hemställt, att, derest vid kavalleriet tillhörande rusthåll eller rote, som nu effektivt utgjorde rustnings- eller roteringsbesväret, hästvakans uppstode efter ingången af år 1902, utan att karlen samtidigt afginge, rusthållet eller roten skulle, intill dess jemväl karlen afgått, dock icke längre än till år 1904, erlægga en vakansafgift, motsvarande skilnaden mellan värdet å hela rustningsbesväret och värdet å skyldigheten att hålla karl, med tillgodonjutande af stadgad lindring såsom om rusthållet utgjorde rustningen effektivt; att, derest vid rusthåll eller rote, som nu effektivt utgjorde rustnings- eller roteringsbesväret, karlvakans uppstode efter ingången af år 1902, utan att hästen samtidigt afginge, rusthållet eller roten skulle, intill dess jemväl hästen afgått, dock icke längre än till år 1904, erlægga en vakansafgift, motsvarande det värde, som i kongl. kungörelsen den 27 oktober 1899 blifvit åsatt skyldigheten att hålla karl, med tillgodonjutande af lindring enligt de i lagen den 2 december 1892 bestämda grunder; samt att, då vakans eljest uppstode före utgången af år 1903, rusthållet eller roten skulle från och med månaden näst efter den, hvarunder vakansen inträffat, intill nämnda tid i vakansafgift erlægga ett årligt belopp, motsvarande det i kongl. kungörelsen den 27 oktober 1899 bestämda värde, med rätt att derå tillgodonjuta lindring i enlighet med hvad i lagen den 2 december 1892 funnes föreskrifvet.

Då emellertid ännu icke kunde tillförlitligt bedömas, i hvad mån Riksdagens berörda beslut komme att inverka på statsverkets inksmster af förevarande inkomsttitel under det år, som nu vore i fråga, men å andra sidan en ökning i hvarje händelse komme att ega rum, ansåge statskontoret försigtigheten bjuda, att denna inkomsttitel, för år 1902 upptagen med 128,000 kronor, i 1903 års riksstat endast uppfördes med 150,000 kronor.

På grund af hvad statskontoret sålunda anfört och i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag, anser utskottet, att berörda inkomsttitel bör för år 1903 till sistnämnda belopp beräknas.

Bötesmedel. Denna inkomsttitel hade, enligt hvad statskontoret meddelat, i en följd af år befunnit sig i konstant stegring med en årlig ökning af i medeltal 29,847 kronor. För år 1902 vore densamma i riksstaten upptagen till 350,000 kronor. Då hithörande inkomster emellertid

redan år 1901 influtit med 410,853 kronor, ansåge statskontoret, att de, med hänsyn till omförmälda stegringstendens, kunde år 1903 beräknas inflyta med 400,000 kronor, till hvilket belopp dessa medel äfven blifvit af Kongl. Maj:t upptagna; och har utskottet icke något att erinra emot denna beräkning.

Fyr- och båkmedel. I fråga om inkomstiteln *fyr- och båkmedel*, hvilken i riksstaten för år 1902 är upptagen till 1,500,000 kronor, hade statskontoret föreslagit, att beräkningen för år 1903 måtte höjas till åtminstone 1,600,000 kronor. Ovisst kunde emellertid vara, om den på senare tider inträdda stegringen af fyr- och båkmedlen komme att fortvara, och ville föredragande departementschefen därför, efter samråd med chefen för sjöförsvarsdepartementet, hemställa, att fyr- och båkmedlen äfven i riksstaten för år 1903 måtte upptagas med 1,500,000 kronor; och anser sig utskottet böra biträda denna hemställan.

Telegrafmedlen vore enligt hvad i statsrådsprotokollet meddelas i riksstaten för år 1902 upptagna med 1,610,000 kronor och hade af statskontoret, på grund af uppgift från telegrafstyrelsen, för år 1903 upptagits till samma belopp. Departementschefen har härvid erinrat, att den komité, som blifvit af Kongl. Maj:t tillsatt för utarbetande af förslag till nya stater för post- och telegrafverken, uti sitt den 31 oktober 1901 afgifna betänkande dels framställt förslag om telefonväsendets öfverförande å ordinarie stat, gemensam för telegraf- och telefonväsendet, dels ock, under erinran att med telefonväsendets öfverförande å ordinarie stat telegrafstyrelsens årliga statsförslag komme att för framtiden upptaga fullständig inkomstberäkning, omfattande både telegraf- och telefonmedel, enligt från telegrafstyrelsen lemnad uppgift, uppställt följande inkomstberäkning för år 1903:

inkomster af telegrafmedel	kronor 1,800,000: —
» » telefonmedel.....	» 4,700,000: —
	eller tillhopa kronor 6,500,000: —

Telegrafstyrelsen hade i utlåtande den 28 december 1901 öfver komiténs förslag icke haft något att erinra vid denna inkomstberäkning för år 1903.

Anledningen dertill, att, hvad telegrafmedlen i inskränkt mening anginge, inkomsterna beräknats högre än telegrafstyrelsens föregående uppgift till statskontoret vore den att, då telegrafmedlen skulle sammanslås med telefonmedlen till ett gemensamt inkomstbelopp, telegrafmedlen, hvilka utgjorde den mindre delen af inkomstbeloppet i det hela, ansetts kunna upptagas med mindre säkerhetsgräns, än då de skolat beräknas ensamt

för sig, och således upptagas i närmare öfverensställelse med de verkliga inkomsterna: för år 1900 1,846,774 kronor 9 öre och för år 1901, efter beräkning enligt inkomsterna för årets tre första kvartal, öfver 1,835,000 kronor.

På grund häraf och då, enligt hvad departementschefen inhemtat, chefen för civildepartementet komme att framlägga förslag till stat för telegrafverket, innefattande telefonväsendets öfverförande å ordinarie stat, ansåge han inkomsterna af telegrafmedlen i riksstaten för år 1903 böra beräknas till 6,500,000 kronor.

Under erinran att Riksdagen på grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning beslutit telefonväsendets öfverförande på ordinarie stat, får utskottet förorda hvad Kongl. Maj:t i nu förevarande afseende föreslagit.

Skogsmedlen, som i riksstaten för år 1902 äro upptagna med 7,000,000 kronor, hafva, enligt hvad statskontoret meddelat, utgjort:

år 1898	kronor	7,554,845: —
» 1899	»	7,001,477: —
» 1900	»	8,279,718: —
eller i medeltal för dessa tre år.....	»	7,612,013: —

Enligt från domänstyrelsen erhållen uppgift hade statsverkets skogsmedelsinkomster under 1901 års tre första kvartal belöpt sig till 6,191,564 kronor. I händelse skogsmedelsuppbörden under fjerde kvartalet komme att motsvara uppbörden under samma kvartal af år 1900, 1,374,718 kronor, skulle inkomsten af skogsmedel för år 1901 alltså komma att uppgå till 7,566,282 kronor och i medeltal för 1899—1901 utgöra 7,615,826 kronor.

Inkomsttitelns årliga ökning i medeltal hade under senaste femårsperiod utgjort 1,009,398 kronor. Visserligen hade under senaste tiden försports en viss tendens till nedgång i virkesprisen, men då å andra sidan antagas kunde, att den fortgående utvidgningen af statens skogsegendom i förening med en allt omsorgsfullare skogsskötsel komme att under de närmaste åren bereda statsverket stegrade inkomster af skogsmedlen, som i hvarje händelse icke kunde antagas komma att år 1903 understiga det belopp, hvarmed desamma under treårsperioden 1898—1900 i medeltal influtit, hade statskontoret funnit sig böra tillstyrka, att beräkningen år 1903 måtte förhöjas till 7,500,000 kronor; och hafva skogsmedlen i enlighet med statskontorets förslag af Kongl. Maj:t upptagits till 7,500,000 kronor.

Såsom statskontoret anfört, har en viss tendens till nedgång i virkesprisen under senaste tiden försports; och då anledning icke förefinnes till antagande, att en förändring i detta hänseende skall under den närmaste

tiden inträda, anser utskottet försigtigheten bjuda, att inkomstiteln skogsmedel icke beräknas till högre belopp än det i nu gällande riksstat upptagna, eller 7,000,000 kronor.

Öfriga ordinarie inkomster har Kongl. Maj:t i enlighet med statskontorets förslag ansett böra för år 1903 upptagas med enahanda belopp, som i nu gällande riksstat; och får utskottet, som häremot icke haft något att erinra, hemställa,

att statsverkets ordinarie inkomster för år 1903 må beräknas på följande sätt:

Grundskatt	kronor	480,000: —
Kavalleriregementenas hästvakansspanmål	»	280,000: —
Afgifter för persedelunderhållet vid rusthållsinfanteriet	»	38,000: —
Trosspassevolansafgift	»	19,000: —
Tillfälliga rotevakansafgifter	»	150,000: —
Soldatvakansafgift	»	19,000: —
Båtsmansvakansafgift	»	150,000: —
Arrendemedel	»	2,100,000: —
Mantalspenningar	»	750,000: —
Bötesmedel	»	400,000: —
Kontrollstämpelmedel	»	60,000: —
Fyr- och båkmedel	»	1,500,000: —
Telegrafmedel	»	6,500,000: —
Jernvägstrafikmedel	»	7,000,000: —
Skogsmedel	»	7,000,000: —
Extra uppbörd	»	100,000: —
Summa Kr.		26,546,000: —

Stockholm den 10 maj 1902.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Tabell öfver statsverkets ordinarie inkomster.

Statskontoret beräknat för 1903			Statsutskottets förslag för 1903	
Kronor	öre		Kronor	öre
480,000	—	Grundskatt.....	480,000	—
280,000	—	Kavalleriregementenas hästvakansspanmål..	280,000	—
38,000	—	Afgifter för persedelunderhållet vid rust- hållsinfanteriet.....	38,000	—
19,000	—	Trosspassevolansafgift.....	19,000	—
150,000	—	Tillfälliga rotevakansafgifter.....	150,000	—
19,000	—	Soldatvakansafgift.....	19,000	—
150,000	—	Båtsmansvakansafgift.....	150,000	—
2,100,000	—	Arrendemedel.....	2,100,000	—
750,000	—	Mantalspenningar.....	750,000	—
400,000	—	Bötesmedel.....	400,000	—
60,000	—	Kontrollstämpelmedel.....	60,000	—
1,600,000	—	Fyr- och båkmedel.....	1,500,000	—
1,610,000	—	Telegrafmedel.....	6,500,000	—
7,000,000	—	Jernvägstrafikmedel.....	7,000,000	—
7,500,000	—	Skogsmedel.....	7,000,000	—
100,000	—	Extra uppbörd.....	100,000	—
S:a 22,256,000	—	Summa	26,546,000	—